

Список використаних джерел

1. Возняк В.С. Метафізика рассудка и разума: опыт несистематической самокритики / В.С. Возняк. – К.: Самватас, 1994. – 340 с.
2. Гройс Борис. О новом. Опыт экономики культуры / Борис Гройс. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2015. – 240 с.
3. Кремень В.Г. Людина у викликах цивілізації: від минулого – до майбутнього: монографія / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – Київ: Грамота, 2020. – 248 с.
4. Ліпін М.В. Освіта в модифікаціях сучасного світу: монографія / М.В. Ліпін. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 340 с.
5. Харарі Ювал Ной. 21 урок для 21 століття / Ювал Ной Харарі. – Київ: Форс Україна, 2018. – 416 с.

УДК 316.614-026.552+008-026.15

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ – ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ТА КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

Т.І.Кадлубович, кандидат політичних наук, доцент

П.І.Квятковська, студентка гр. БДweb2-21

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: соціалізація, культурні індустрії, креативні індустрії, особистість.

Розвиток культурних та креативних індустрій є необхідною умовою існування цивілізованого світу. До них належать театральні та образотворчі види мистецтва, кінематограф, телебачення й радіо, музика, видавнича справа, комп'ютерні ігри, нові медіа, архітектура, дизайн, мода та реклама, – тобто все те, що «наповнює» життя сучасної людини. Вони зберігають культурну спадщину, традиційні види творчості, розробляють новітні творчі практики, створюють інтелектуальну власність, а творчий підхід до вирішення завдань стає важливим фактором конкурентоспроможності. Виробництво розглядається крізь призму культури: культурне споживання пов'язане з освітою, стилем життя, дозвіллям, ідентичністю.

Джастин О'Коннор відзначає, що змінюється сама парадигма споживання, формуються нове ставлення до роботи, кар'єри, досліджень, амбіцій, щастя, успіху, при цьому культурні виробники мають потенціал формувати нові звички [3]. Зрозуміло, що провідним діячем у цих процесах стає людина, творча особистість, яка формується у процесі соціалізації.

Однією з найбільш відомих і визнаних у науковому співтоваристві концепцій соціалізації є створена американсько-німецьким психологом шведського походження Еріком Еріксоном. Він виділяє кілька

універсальних стадій соціалізації, які характерні для всього людства, для різних часів і цивілізацій. У книзі «Дитинство і суспільство» Е.Еріксон [2] розділив життя людини на вісім окремих стадій психосоціального розвитку, тобто на «вісім віків людини». На першій стадії формується довіра до світу, друга стадія сприяє формуванню самостійності та незалежності, автономності. Третя стадія є початком розвитку ідентичності та ініціативності. Четверта стадія закладає основи працьовитості, формується вміння навчатися та здобувати певні компетенції. П'ята стадія охоплює підлітковий вік людини, коли відбувається самовизначення та самоідентифікація, моделюється майбутнє, створюється картина світу тощо. На цьому етапі впливовими стають діячі культури, музиканти, актори, письменники. Саме вони є взірцем поведінки підлітка, створюючи ідеали та ідеальний світ у його уяві. Підсумок п'ятої стадії – сформована его-ідентичність, впевненість у собі. Недаремно саме цю стадію соціалізації Е.Еріксон називає найголовнішою, яку потрібно вивчати найбільше та найретельніше. Результатом шостої стадії є почуття інтимності, або любові, без якої неможливі ні життя, ні творчість. Сьома стадія – почуття продуктивності, потрібності та результативності, прийняття відповідальності за збереження та вдосконалення існуючої культури, піклування про передачу її майбутнім поколінням. Остання стадія життя – підведення підсумків, усвідомлення того, що життя продовжується і що людина зробила у цьому житті достатньо для того, щоб про неї пам'ятали.

Звичайно, формування тих або інших якостей особистості не відбувається гладенько. Особистість переживає кризи та незадоволення. Але при позитивному розвитку подій формується творча, самостійна особистість, яка поважає себе, має необхідні компетентності, ідентифікує себе з певною культурою, ініціативна та усвідомлює своє призначення, тобто здатна себе реалізувати.

Для повноцінного розвитку особистості та проходження цих стадій соціалізації необхідно, щоб поряд з дитиною були ті люди, які б допомогли їй у цьому складному процесі. У соціологічній літературі таких людей називають агентами. Причому, ці агенти можуть бути як індивідуальними – мати, батько, вчитель, так і колективними – школа, церква, армія тощо. Агентами соціалізації можна вважати також театральні та образотворчі види мистецтва, кінематограф, телебачення й радіо, музику, комп'ютерні ігри, новітні медіа, моду та рекламу, які прямо або опосередковано впливають на соціалізацію особистості.

З іншого боку, соціалізація особистості є основою розвитку культурних та креативних індустрій, оскільки вони спираються винятково на індивідуальне мистецтво і таланти [1]. Розвинена особистість із тими сформованими якостями, на які вказує Е.Еріксон, здатна бути самостійною, творчою та незалежною, здатною до генерування нових ідей і понять або встановлення нових зв'язків між існуючими ідеями та поняттями.

Креативні індустрії пов'язані з інноваціями, що робить їх конкурентноспроможними. При цьому створюється додаткова вартість і робочі місця. Культура стає складовою будь-якої економіки, а культурні ресурси – вирішальними для розвитку міст і країн. В економічних термінах ідея креативності дає можливість стерти межі між необхідністю і свободою, працею і самореалізацією, засобами та цілями [1].

Головним ресурсом креативної індустрії є люди з їх інтелектуальними здібностями, талантом і творчим потенціалом. Творча особистість повинна завжди бути готовою швидко зреагувати й знайти належне і успішне рішення, вміти критично мислити, вдало комунікувати з іншими. Усіх цих якостей особистість набуває у процесі соціалізації, яка є безперервним процесом засвоєння норм, цінностей, ідеалів, становленням всього соціального досвіду.

Список використаних джерел

1. Хетагурі Л., Мгебрішвілі Ю. Чи є креативними креативні індустрії? // [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://demcult.org/chi-ie-kreativnimi-kreativni-industrii/>
2. Эриксон, Эрик Г. Детство и общество [Текст] / Э. Г. Эриксон ; пер. А. А. Алексеев ; науч. ред. А. А. Алексеев. - 2. изд., перераб. и доп. – СПб. : Ленато : Фонд "Университет. кн.", 1996. – 592 с.
3. O'Connor J. From the Margins to the Centre: Cultural Production and Consumption in the Post-Industrial City // *Popular Culture in the City* , Vol 13, 1996.

UDC 378:330

MULTICULTURAL EDUCATION IN TRAINING ECONOMISTS

Julia Bondarchuk, Ph.D., associate professor,
Svitlana Dvorianchykova, Ph.D., associate professor
Kyiv National University of Technologies and Design

Key words: multicultural education, multicultural component, institutions of higher education

Ukraine is a state of cultural, ethnic and religious diversity, which builds an open, democratic society. An open environment is the result of multicultural education, so the introduction of its principles is especially important for our country.

The literature formulates the principles of educational development in the modern multicultural globalized world, which include:

- priorities of human personality and its development;
- multiculturalism and tolerance in an intercultural environment;
- convergence and globalization;